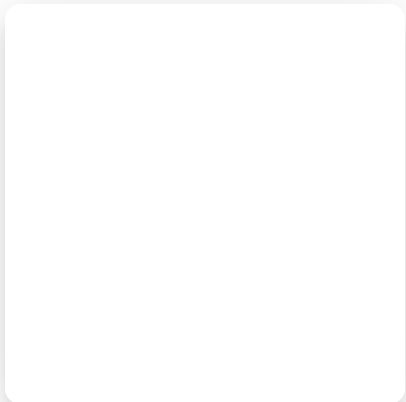

2. STRACHOWSKI // KOSSOWSKA // Rzecz definicji. Sztuka około roku 1900

O tym, jakimi terminami opisujemy sztukę końca XIX i początku XX stulecia i od kiedy oraz co kryje się za każdym z nich rozmawiał Michał Strachowski z prof. Ireną Kossowską w drugim odcinku podcastu „Bez Strachu”.

2. STRACHOWSKI // KOSSOWSKA

· Podcasty Teologii Politycznej

2. STRACHOWSKI // KOSSOWSKA // Rzecz definicji. Sztuka ...

Mówiąc o zjawiskach artystycznych przełomu XIX i XX wieku zazwyczaj wymiennie używamy terminów takich jak Młoda Polska, modernizm, symbolizm, secesja czy fin de siècle wreszcie. Intuicyjnie rozpoznajemy odrębność tamtego czasu. Chcemy uchwycić jego istotę – tymże jest przecież nadawanie nazwy – ale tworzymy jedynie zarys. Nie zastanawiamy się bowiem nad pochodzeniem i znaczeniem słów.

Z pozoru łatwiejsze zadanie mają badacze – dysponują przecież szeregiem precyzyjnych terminów. Ich praca przypomina wysiłki kartografa – pozwala objąć wzrokiem całość danego terenu. Ale czy nie jest to kolejne zniekształcenie? W tworzeniu mapy użyteczność ma zawsze pierwszeństwo przed szczegółowością. Pewnych rzeczy nie sposób na niej zobaczyć. Inaczej bowiem Mapa zamieniłaby się w Ruinę Mapy.

Tak samo jest w przypadku twórczości artystycznej około roku 1900. Wybierając konkretny termin albo przydajemy większe znaczenie literaturze, albo sztukom wizualnym; kładziemy nacisk na ujęcia ogólnoeuropejskie lub lokalną specyfikę. Co gorsza same słowa zmieniają znaczenie, stare terminy, nawet jeśli wciąż pozostają w użyciu, funkcjonują w nowych kontekstach, pojawiają się także nowe pojęcia. Aby nie być gołosłownym wystarczy powiedzieć, że najczęściej używany na opisanie ówczesnej sztuki termin „modernizm” dziś brzmi anachronicznie, gdyż jego anglojęzyczny, a zatem dominujący odpowiednik oznacza okres późniejszy. Nie oznacza to jednak, że od świata odgradza nas mur ze słów, a jedynie to, że mimo naszych najszerszych chęci są to nie tyle precyzyjne narzędzia, co nieforemne atrapy.

O tym, jakimi terminami opisujemy sztukę końca XIX i początku XX stulecia i od kiedy oraz co kryje się za każdym z nich rozmawiałem z prof. Ireną Kossowską.

Michał Strachowski